

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Kleuterschool te Zele

Hoofdstructuur BaO

	Instellingsnummer	21972
	Instelling	Vrije Kleuterschool
directeur		Karine POPPE
adres		Julie Billiartplein 2 - 9240 ZELE
telefoon		052-45.03.88
fax		052-45.34.86
e-mail		kleuter.kouter@myonline.be
website/URL		www.dekleuterkouterzele.be
	Bestuur van de instelling	968495 - VZW Vrij Onderwijs Zele te ZELE
adres		Heilig Hartplein 10 - 9240 ZELE
	Scholengemeenschap	119263 - Vrij Onderwijs Zele te ZELE
adres		Koevliet 1_A - 9240 ZELE
	CLB	115022 - Vrij CLB Waas en Dender te SINT-NIKLAAS
adres		Ankerstraat 63 - 9100 SINT-NIKLAAS
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	04/10/2010, 06/10/2010, 07/10/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	07/10/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	22/10/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Martin Descheemaeker
	Teamleden	Patrick Durieux
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	7
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	7
4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	9
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	10
5.1 Personeelsbeheer	10
5.2 Professionalisering	10
5.3 Materieel beleid	10
5.4 Welzijn	10
5.5 Curriculum	10
5.6 Begeleiding	10
5.7 Evaluatie	11
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	12
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	14
7.1 Wat doet de school goed?	14
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	15
8. ADVIES	16
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	16

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en woonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en woonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Tijdens de doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school voldoet aan haar maatschappelijke opdracht, of ze haar eigen kwaliteit systematisch bewaakt en of ze zelfstandig eventuele tekorten kan bijsturen. In haar oordeel houdt ze rekening met de volgende relevante gegevens.

Deze autonome vrije kleuterschool - De Kleuterkouter – situeert zich op en is genoemd naar de wijk die grenst aan het centrum van het schoolrijke Zele. Ze organiseert kleuteronderwijs op twee vestigingsplaatsen, elk met een eigen specifieke cultuur. De administratieve vestigingsplaats ligt in de onmiddellijke omgeving van een basisschool en van een school voor buitengewoon onderwijs die alle tot hetzelfde schoolbestuur behoren. De Kleuterkouter wordt geconfronteerd met een groeiende groep Nederlandsonkundige kinderen. De voorbije jaren waren er frequente directeurswissels. De recent aangestelde schoolleider, die voorheen onder meer een opdracht in de lerarenopleiding heeft ingevuld, heeft ook deskundigheid opgebouwd in verband met de migrantenproblematiek.

Voor wat Nederlands betreft, voldoet de school aan de verwachtingen van de overheid. Het kleuteronderwijs biedt doorgaans gevarieerde taalactiviteiten aan waarbij het taalgebruik als zender en als ontvanger wordt gestimuleerd. Mede dankzij een specifiek nascholingstraject zorgen teamleden voor een krachtige leeromgeving die in ruime mate gericht is op taalvaardigheid, met een passende zorg voor anderstaligen. Er is echter enig voorbehoud voor het onvoldoende systematisch bewaken van het onderwijsleeraanbod, voor leerinhouden of een aanpak boven het ontwikkelingsniveau van de kinderen en voor het soms minder stimulerend taalgedrag van sommige teamleden.

Inzake wereldoriëntatie voldoet de school niet aan de maatschappelijke verwachtingen. Over de klassen heen is er te weinig gradatie in het onderwijsleeraanbod. Zo zijn er frappante breuklijnen in het aanbod, in de voorstelling en in het gebruik van de referentiekaders voor tijd. Bovendien heeft het team weinig zicht op het globale aanbod van de nagestreefde leerplandoelen over de groepen heen. Positief zijn echter: de projectmatige uitwerking van thema's die meerdere intelligenties beogen, de aandacht voor verschillende domeinen van wereldoriëntatie en de kansen die kinderen krijgen om te exploreren en experimenteren.

Conform de slogan - *We kunnen niet van alle kinderen dezelfde sterren maken; we kunnen er wel voor zorgen dat ze allemaal schitteren* – heeft de school ruime aandacht voor het welbevinden van en de betrokkenheid bij de kinderen. Ze getuigt van een effectieve aanpak om hun ontwikkeling te volgen en om specifieke behoeften deskundig te benaderen. De bereidheid van het team om gezamenlijk een antwoord te zoeken op de toename van anderstalige kinderen leidde inmiddels tot specifieke maatregelen zoals het gebruik van verteltassen, tot het verhogen van ouderparticipatie en tot gerichte specifieke bijscholing. De leerbegeleiding is op weg om een voorbeeld te worden van goede praktijk. Volgens de school is evalueren in de spiegel kijken om vast te stellen wat er verbeterd kan worden. Ze brengt de ontwikkeling van kinderen in beeld hoofdzakelijk door observaties, door het gebruik van een uniform kindvolgsysteem en van een groeiboekje. Daarbij focust ze vooral op kennis en vaardigheden. Leraren waarderen geregeld het gedrag en de prestaties van de kinderen. Op klasniveau zijn er echter nog sprekende verschillen. Vanuit een ervaren nood focust het team dit schooljaar op observeren als een vernieuwingsprioriteit.

De school is aardig op weg om aspecten van de schoolwerking te evalueren. Behalve teamreflecties gebruikt ze daarbij ook gegevens uit het tevredenheidsonderzoek van de ouders en van leraren om conclusies te trekken en om de schoolwerking bij te sturen.

De recent aangestelde directeur is door de andere teamleden goed aanvaard. Zij geeft in samenspraak met het kernteam richting aan het schoolgebeuren. De schoolleider voert een beleid, dat gericht is op het welbevinden van alle actoren en op een collegiaal team.

Ze gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Ze doet bijzondere inspanningen om de school in de kijker te plaatsen en om de grote groep Nederlandsonkundige ouders erbij te betrekken.

De teamleden krijgen de nodige ruimte en waardering. Beide vestigingsplaatsen hebben hun specifieke cultuur. Het is echter frappant dat er weinig samenwerking is tussen beide subteams. Toch zijn de meeste leraren veranderingsbereid en enkele teamleden nemen een verantwoordelijke opdracht op binnen de scholengemeenschap.

De directeur getuigt van een democratische aanpak met kansen tot inspraak en tot een gedeeld leiderschap. Zij ondersteunt het onderwijskundige handelen van de leraren vooral tijdens de personeelsbijeenkomsten en bij informele contacten. De school heeft geen traditie van systematische doelgerichte opvolgingsinterventies. Mede door het nieuwe elan van het beleid is de school in ontwikkeling. De instelling is goed op weg om haar kwaliteitszorg uit te bouwen, waarbij de analyse van de resultaten aanleiding geeft tot teamreflectie en tot borgings- of bijsturingsacties.

Het kernteam heeft belangrijke achtergrondinformatie over talenbeleid. Met ondersteuning van een externe instantie probeert het team een antwoord te vinden op de uitdaging van de groeiende groep anderstaligen. Inmiddels staan enkele acties om de betrokkenheid van ouders te verhogen en om taal te stimuleren hoog in het vaandel. De school streeft Nederlands als instructietaal na vooral door aandacht voor een traag en duidelijk taalgebruik van de leraar. De communicatie met anderstalige ouders wil ze optimaliseren door een brievenbeleid, door de beschikbaarheid van een 'ouder-tolk' en door de aanwezigheid van een gemeentelijke 'brugfiguur' bij de schoolpoortcontacten. De school is er nog niet aan toe om systematisch haar talenbeleid te evalueren. Het beleid heeft de herziene eindtermen Nederlands en het nieuwe leerplan reeds onder de aandacht gebracht.

De schooldoorlichting leert dat de Vrije Kleuterschool 'De Kleuterkouder' zich profileert als twee dynamische wijkscholen. Blikvangers zijn onder meer: de groeiende beleidsdynamiek, de projectmatige uitwerking van thema's die meerdere intelligenties beogen, de inspanning om het taalgebruik te stimuleren en om de betrokkenheid van anderstalige ouders te verhogen, en de vrij sterke leerbegeleiding.

Om de kwaliteit van de klas- en schoolwerking te verhogen, kan het team: het onderwijsleeraanbod over de thema's heen meer systematisch bewaken, werken aan een gegradeerd aanbod op maat van het kind, de gelijkgerichtheid en de deskundigheid van het team verhogen door kansen te creëren om te leren van en met elkaar.

De resultaten van klasspecifieke observaties en evaluaties, de gegevens uit kinddossiers, het onderwijsleeraanbod en de manier van lesgeven van de meeste teamleden wijzen erop dat deze school voldoet aan de verwachtingen van de overheid voor wat betreft het leergebied Nederlands. Ze doet echter onvoldoende inspanningen ten aanzien van de leerplandoelen voor wereldoriëntatie. De instelling geeft evenwel blijk van een nieuw elan om haar kwaliteitszorg uit te bouwen. Dit alles leidt dan toch tot een gunstig advies.

De inspectie rekent op de groeiende beleidsdynamiek en gelooft in de inzet van alle participanten om samen verder te bouwen aan een professionele leergemeenschap opdat de Kleuterkouder - overeenkomstig haar missie - alle kinderen kan doen schitteren.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- aanwezigheid van andere scholen in de onmiddellijke omgeving
- recent ontstaan van graadklassen of andere groeperingsvormen
- frequente directeurswissels
- daling leerlingenpopulatie voorbij vijf jaar
- grote groep Nederlandsonkundigen
- opdrachten op niveau van de scholengroep
- twee vestigingsplaatsen met een eigen cultuur en weinig samenwerking tussen de betrokken subteams.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststelling

- Het kleuteronderwijs doet **voldoende inspanningen om leerplandoelen na te streven** en de taalvaardigheid van de kinderen te verhogen. Dit blijkt uit een systematische themavoorbereiding geënt op de vigerende referentiekaders. Bovendien heeft het team aandacht voor een vrij evenwichtig onderwijsleeraanbod. Op basis van recente bijscholing zorgt de school voor een taalstimulerende leeromgeving en voor specifieke initiatieven voor Nederlandsonkundigen. Ze heeft echter weinig zicht op het geheel van de nagestreefde leerplandoelen over de groepen heen.
- Bij de aanvang van het schooljaar hebben de leraren een algemeen beeld over de taalvaardigheid van de kinderen onder meer vanuit informele contacten en de overgangsinformatie. Observatienotities en gegevens uit kinddossiers verfijnen deze **beeldvorming**. De school is zich bewust van de kloof tussen de thuis- en de schooltaal bij de meeste kinderen. Het team is bereid om gezamenlijk een antwoord te zoeken op de schoolspecifieke instroom die gekenmerkt is door een toename van Nederlandsonkundigen.

- De leraren hanteren **ontwikkelingslijnen** al dan niet in combinatie met het leerplan als richtinggevende referentiekaders. De verschillende leerdomeinen komen vrij evenwichtig aan bod. Het is nog geen cultuur om over de thema's heen systematisch de leerplaninhouden te bewaken.
- Leraren beschikken over een beperkte **langetermijnplanning** met een inventaris van thema's. Deze planning is leraarspecifiek. Voor de uitwerking van klasonderwerpen doen teamleden een beroep op diverse informatiebronnen uit de handel en op eigen ervaring.
- De **voorbeeldige themavoorbereiding** gaat veelal uit van een individuele brainstorming die opvoedende activiteiten volgens diverse leergebieden of ontwikkelingsdomeinen groepeerd. Sommigen verwoorden daarbij systematisch de streefwoordschat, kleuterspecifieke aandachtspunten, dominante ontwikkelingsaspecten en dito leerplandoelen. In de beoogde woordschat steekt echter te weinig variatie in woordensoorten en is er nauwelijks aandacht voor differentiatie voor de anderstalige kinderen. Bovendien is er over de klassen heen geen gegradueerd aanbod.
- De **kortetermijnplanning** beoogt vooral gemeenschappelijke doelen. Het is geen gewoonte om gedifferentieerde verwachtingen te formuleren. Het taalaanbod focust zowel op het receptieve als op het productieve taalgebruik. Gesprekken in de kring, vertellen, dramatiseren, versjes zeggen en prentlezen komen regelmatig voor. In sommige groepen komen echter poppenkastspel, dramatiseren en/of articulatiespellen minder aan bod. De meeste taalactiviteiten kaderen binnen het klasthema. Bepaalde onderwijsleerpakketten worden echter los van het thema en veeleer cursorisch aangeboden. In bepaalde groepen gaat veel aandacht naar de lees- en schrijfinitiatie. Het kinderwerk bevestigt dat die aanpak neigt naar didactische vervroeging.
- Aansluitend bij de recente nascholing doet de school bijzondere inspanningen om het talige aanbod in de **speelwerkplekken** te verrijken. In dat opzicht waren bepaalde 'kermisattracties' hoogvliegers. De woordkaarten en verteltassen getuigen van een gemeenschappelijke bekommernis om het gebruik van de Nederlandse taal en de participatie van de ouders te bevorderen.
- De bijgewoonde activiteiten geven ten aanzien van de **pedagogische-didactische aanpak** een wisselend beeld. Enerzijds waren de spreekactiviteit in interactie met de klaspop, het tweegesprek tijdens het ontvangstmoment en de aandacht voor de drie-eenheid 'doen-denken-praten' in sommige klassen getuigenissen van goede praktijk. Anderzijds was er bij de waarneming echter weinig ruimte voor spontane taaluiting en in meerdere klassen was het verhaal niet aangepast aan het ontwikkelingsniveau van de specifieke doelgroep. Sommige leraren hebben blijkbaar weinig zicht op de taalkundige en communicatieve verschillen tussen 'vertellen' en 'voorlezen'.
- Naargelang de klas signaleren **breuklijnen** in pictografische voorstellingen en de weinig uitnodigende boekenhoek werkvelden met het oog op actief taalgedrag en op een geleidelijke abstrahering.
- Het team centraliseert de losse taalobservaties in een **kinddossier**. Deze gegevens brengen vrij algemene aspecten van de taalontwikkeling in beeld. Hoewel deze school in toenemende mate geconfronteerd wordt met anderstalige kleuters wordt geen gebruik meer gemaakt van specifieke taalvaardigheidsscreenings.
- Leraren getuigen doorgaans van een **keurig taalgedrag**. De gesloten vraagstelling, het overdadige gebruik van verkleinwoorden en het onaangepaste spreekritme signaleren de nood aan verbetering. Bovendien remt de pedagogische echo de luisterhouding van de kinderen af.
- Het team gaat in op **nascholingsinitiatieven** om de taalontwikkeling bij kinderen te bevorderen. Zo participeerden ze aan 'Omgaan met anderstaligheid', 'Omgaan met diversiteit' en 'Taalverrijking in de speelwerkplekken'. Dit schooljaar staan 'concretiseren van talige acties', 'meertaligheid' en 'initiatie Turks' geprogrammeerd.

4.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststelling

- De school beoogt een aanbod dat kinderen kansen geeft om zichzelf en de anderen te leren kennen en om de wereld om zich heen te kunnen waarnemen en exploreren. Frappante breuklijnen in de uitwerking van de thema's en in het aanbod en de voorstelling van registratiemiddelen, onder meer in het domein tijd, doen **afbreuk aan de inspanningsverplichting** ten aanzien van dit leergebied. Bovendien heeft het team weinig zicht op het globale aanbod van de nagestreefde leerplandoelen over de groepen heen.
- De thema's structureren het aanbod voor wereldoriëntatie. De **themavoorbereiding** bestaat doorgaans uit een brainstorming met een inventaris van opvoedende activiteiten, veelal geordend volgens de vier ervaringsituaties. Over de klassen heen is er echter onvoldoende aandacht voor een gegradeerd aanbod.
- Bij de wereldoriënterende activiteiten formuleren leraren in hun **kortetermijnplanning** ontwikkelingsaspecten als na te streven doelen, al dan niet aangevuld met leerplandoelen en/of eigen verwachtingen. Bij weerkerende activiteiten en bij het spel in de speelwerkplekken is het nog geen traditie dat het team steeds verwijst naar een selectie van ontwikkelingsaspecten uit de opgemaakte doelenfiches, die als naslagwerk functioneren.
- De meeste thema's volgen de jaarkring en sluiten daardoor meestal aan bij de leef- en belevingswereld van de kinderen. Het is nog geen cultuur om thema's kindbetrokken te formuleren. De **projectmatige uitwerking** beoogt meerdere intelligenties en bestrijkt diverse domeinen van wereldoriëntatie. Er zijn kansen voor diverse educaties bij onder meer het schoolthema 'Kamiel vertelt', bij de zorg voor de kippen en bij gemeenschappelijke activiteiten met bejaarden.
- Ten aanzien van het domein 'tijd' is er enige tot voldoende aandacht voor de groei van het dagelijkse tijdsbesef. Het team heeft echter onvoldoende oog voor een gegradeerde groei van de referentiekaders over de groepen heen. Zo zijn er **breuklijnen** in het aanbod, in de voorstelling en in het gebruik van kalenders. Tijdens de bijgewoonde activiteiten werden kansen om de objectieve tijdsbeleving te stimuleren en de beleefde tijd passend te structureren niet benut. Bovendien manifesteren zich sporen van didactische vervroeging.
- De kleuters krijgen voldoende mogelijkheden om te **exploreren en te experimenteren**. In dat opzicht verhogen de verrijkte speelwerkplekken de exploratiedrang en de speelvreugde. Ook de diverse huishoudelijke activiteiten dragen daartoe bij.
- Wat de **extramurale activiteiten** betreft, is er een wisselend beeld. Sommige titularissen benutten te weinig het directe contact met de realiteit. Anderen organiseren wel belevende waarnemingen binnen en buiten de klas als uitgangspunt voor het klasgebeuren.
- In de gemengde leeftijdsgroepen is er volgens de ontwikkeling van de kinderen doorgaans enige **differentiatie** in het aanbod van de activiteiten en van de materialen. Enkel plan een systematische differentiatie vanuit de na te streven doelen.
- Via regelmatige **observaties** houden de titularissen een zicht op de ontwikkeling van het individuele kind. Ze beogen niet enkel de evolutie van de verstandelijke ontwikkeling, maar hebben ook oog voor de andere persoonlijkheidscomponenten. Hoewel leraren frequent reflecties noteren bij de themaplanning, is het nog geen teamverworvenheid om de evaluaties te richten op geformuleerde kortetermijndoelen.
- De **klaslokalen** zijn over het algemeen voldoende ruim en zijn ingericht volgens de ontwikkeling van de kleutergroep. In bepaalde groepen remt het aanbod van ontwikkelingsmateriaal het spel af en heeft nood aan structurering, onderhoud en vernieuwing.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.6.1 *Afstemming tussen school en CLB of andere partners*

5.6.2 *Leerbegeleiding*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Conform de schoolvisie, die pleit voor de eigenheid van elk kind en voor wederzijds respect, doet het team inspanningen om het **welbevinden van de kinderen** te bevorderen. De relaties tussen de kinderen en de meeste teamleden zijn van die aard dat leren en zich ontwikkelen mogelijk worden. De leraren getuigen van een mensontmoetende onderwijsstijl en van een pedagogische houding, die gekenmerkt is door waardering en een zekere empathie. De keuze van de school om haar gelijkemansbeleid te richten op het thema 'sociaal-emotionele ontwikkeling' sluit daarbij aan.
- Het pedagogisch project poneert dat de school rekening houdt met de **beginsituatie** van elk kind en hen in hun eigen tempo wil laten evolueren. De school pretendeert om vanuit observaties en middels een kindvolgsysteem in te spelen op de natuurlijke ontwikkeling van elk kind. Overgangsgesprekken en gegevens uit het groeiende kinddossier voeden in zekere mate de beeldvorming van de beginsituatie. Het is echter nog geen traditie om specifieke screenings te gebruiken om de informatie te verfijnen.
- Leraren doen inspanningen om de ontwikkeling van de kinderen te volgen aan de hand van dagelijkse **observaties**. Die zijn echter niet altijd gerelateerd aan de beoogde doelen, waardoor de functionaliteit van de gegevens om het kindvolgsysteem vulling te geven in het gedrang komt.
- De school heeft een functionele zorgverbredende structuur uitgebouwd. Tevens getuigt het **zorgbeleid** van een deskundige aanpak. Zo is er aandacht voor een eenvormig kindvolgsysteem, dat alle ontwikkelingsdomeinen bevat. Verder zijn er functionele klassenraden gevolgd door multidisciplinair overleg, een gedeelde leerlingenzorg en een intense samenwerking met externen. Deze organisatie op schoolniveau geeft blijk van een handelingsgerichte benadering.

- Voor kinderen met een zorgvraag stelt de school een handelingsplan op dat in grote mate de fasen van het **proces van handelingsplanning** weergeeft. In samenwerking met de zorgcoördinator werkt de school vooral preventief, maar ze zet ook remediërende activiteiten op.
- De bijgewoonde **zorgverbredende interventies** zijn voorbeelden van goede praktijk, waarbij het uitdagende aanbod sterk gelinkt is aan het klasthema en de taalstimulering voorbeeldig wordt aangepakt. Sommige zorgverbredende activiteiten gebeuren echter weinig doeltreffend en zijn vaak te sterk gericht op eenzijdige vaardigheden.
- De school heeft het **gelijke onderwijskansenbeleid** (GOK) gerelateerd aan haar opvoedingsproject. Om het GOK-beleid verder uit te bouwen, volgt ze stipt de decretaal vastgelegde procedure. Voor de lopende cyclus koos het team voor het continueren van 'sociaal-emotionele ontwikkeling' en 'taalvaardigheidsonderwijs'. 'GOK, een zaak voor iedereen, een taak voor iedereen' signaleert dat het beleid verdere implementatie beoogt.
- Schooldocumenten geven aan dat het zorgteam recentelijk het **effect van hun zorgbeleid** heeft in vraag gesteld. Het heeft gereflecteerd over: klasobservaties, kindvolgsysteem, klassenraad, multidisciplinair overleg en oudercontacten. Dat leidde tot relevante bijstellingen en tot het selecteren van prioriteiten met bijbehorende nascholing met name het traject handelingsgericht samenwerken.

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Volgens de school is evalueren **in de spiegel kijken** om vast te stellen wat er verbeterd kan worden. Behalve dit beeld heeft ze nog geen coherente visie ten aanzien van de evaluatiepraktijk geëxpliciteerd. Het huishoudelijk reglement geeft aan dat de vorderingen van de kinderen nauwgezet worden bijgehouden aan de hand van observaties. Daarbij wil de school focussen op 'de totale persoon van het kind' en zich richten op de verschillende ontwikkelingsdomeinen.
- De leraren volgen de ontwikkeling van de kinderen vooral door observaties en uitzonderlijk door genormeerde toetsen. Een aantal specifieke screenings zijn echter afgevoerd. De observatie focust vooral op kennis en vaardigheden en soms op ontwikkelingsaspecten.
- Bij de invulling van het kindvolgsysteem gelden **ontwikkelingslijnen** als criterium. Daardoor is er een zekere gradatie over de leeftijdsgroepen heen. De leraren van de instapklas hanteren daarbij een tabel met richtinggevende kernwoorden.
- Meerdere keren per schooljaar wordt een **kindertekening** gemaakt om de evolutie van de ontwikkeling vast te leggen. Die wordt echter niet ten volle benut. In sommige klassen geeft 'mijn groeiboekje' wel de evolutie in de vormgeving weer.
- De leraren geven geregeld **waarderende feedback** op het leerlingengedrag. In sommige klassen is het een gewoonte om ervaringssituaties en activiteiten samen met de kinderen te evalueren. Dat gebeurt ook bij het gebruik van opdrachtkaarten. In de meeste klassen wordt beeldend kinderwerk geëtaleerd met aanduiding van het onderwerp en/of de aangewende techniek. Hoewel kinderen ook de kans krijgen om te vertellen over hun werkje, is het nog geen cultuur om de boodschap van het kind daarop te registreren.
- Meerdere leraren registreren systematisch hun **reflecties** bij de uitwerking van hun thema's. Ze brengen daarbij vooral aspecten van individuele gedragingen van kinderen en sporadisch ook evaluaties van hun onderwijskundig handelen in beeld.

Naar verluidt, leiden dergelijke reflecties soms tot bijsturing van de onderwijskundige aanpak.

- Leraren krijgen **feedback van de directeur** naar aanleiding van klascontacten, van personeelsbijeenkomsten en van informele contacten. Binnen de scholengemeenschap is het opzetten van een begeleidingstraject voor ervaren leerkrachten dit schooljaar een prioritair werkpunt.
- De school is aardig op weg om **aspecten van de schoolwerking** te evalueren. Naast de eigen perceptie gebruikt de school ook de tevredenheid van de ouders en van de leraren en feedback van de schoolraad om de evaluatie te verruimen en eventuele conclusies te trekken. Vooral de interventies rond verkeersveiligheid en schoolprofilering, de bijsturingen omtrent het werken met anderstaligen en de opgestarte vestigingsplaatsdoorbrekende werkgroepen zijn in dat opzicht spoortrekkers. Andere gegevens daarentegen leidden nog niet tot bijsturing.
- Vanuit een ervaren nood focust het team dit schooljaar op observeren als een **vernieuwingsprioriteit**. De school organiseert daartoe een pedagogische studiedag in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst. Daarbij komt zowel de inhoud als de aanpak van het observeren aan bod.

6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De recent aangestelde **directeur**, die voorheen onder meer een opdracht in de lerarenopleiding heeft ingevuld, is door de andere teamleden goed aanvaard. Ze heeft als LOP-voorzitter (lokaal overlegplatform) ook expertise in verband met de migrantenproblematiek opgebouwd. Gezien de opeenvolgende wissels in het beleidsteam fungeerde de schoolleider in aanzet als verkenner. Momenteel manifesteert ze zich geleidelijk aan als architect en coach. Zij zet in samenspraak met het kernteam de bakens uit op organisatorisch vlak en geeft richting aan het onderwijskundige beleid. De zorgcoördinator continueert het zorgbeleid.
- De schoolleider voert een beleid, dat gericht is op het welbevinden van **alle actoren** en op een collegiaal team. Ze gaat zorgzaam om met de kinderen, het personeel en de ouders. Significants is haar bijzondere aandacht voor de schoolprofilering, voor het intakegesprek en voor het versterken van de participatie van anderstalige ouders.
- De directeur getuigt van een **democratische aanpak**. Haar bottom-up-strategie biedt kansen tot inspraak en tot een participatieve besluitvorming. De administratieve medewerker, het onderhoudspersoneel, de vestigingsplaatsverantwoordelijken, de werkgroepen, de zorgcoördinator, de ouders, de schoolraad en de coördinerend directeur helpen mee de schoolwerking dragen.
- Over het algemeen krijgen de teamleden de nodige ruimte en waardering. Beide vestigingsplaatsen hebben hun specifieke cultuur. Het is merkwaardig dat er **weinig samenwerking is tussen beide vestigingsplaatsen**, dat bepaalde teamleden nog blijk geven van een eilandenmentaliteit en dat klasdoorbrekend overleg nog niet bij iedereen vanzelfsprekend is. Toch zijn de meeste leraren veranderingsbereid en enkele teamleden nemen een verantwoordelijke opdracht op binnen de scholengemeenschap.
- Het beleid ondersteunt het onderwijskundige handelen van de leraren vooral tijdens de personeelsbijeenkomsten en bij informele contacten. Mede door de frequente directiewissels heeft de school geen traditie van systematische doelgerichte **opvolgingsinterventies**. Dat kan de implementatie van innovaties afremmen en leiden tot breuklijnen op de werkvloer. Mede door het nieuwe elan van het beleid is de school in ontwikkeling. Illustratief zijn de interventies om de betrokkenheid van anderstalige ouders te verhogen en om de school positief te profileren. De instelling is goed op weg

om haar **kwaliteitszorg** uit te bouwen, waarbij de analyse van de resultaten aanleiding geeft tot teamreflectie en tot borgings- of bijsturingsacties.

- Met het oog op een schoolspecifieke visie met bijbehorende doelen over **talenbeleid** beschikt het kernteam over achtergrondinformatie, aangereikt door de pedagogische begeleidingsdienst. Mede dankzij een plaatselijk traject met een externe instantie krijgen de leraren een zicht op de schoolspecifieke beginsituatie. Op basis daarvan probeert het team een antwoord te vinden op de uitdaging van de groeiende groep Nederlandsonkundigen. Inmiddels staan enkele **interventies** hoog in het vaandel. Enerzijds wil de school – vooral bij anderstaligen - de ouderparticipatie verhogen door het gebruik van verteltassen en door een passend brievenbeleid. Anderzijds beoogt ze taalstimulering door het gebruik van woordkaarten en door de organisatie van een taalheterogene combinatiegroep als instapklas. De school streeft Nederlands als **instructietaal** na vooral door aandacht voor een traag en duidelijk taalgebruik van de leraar. De **communicatie** met anderstalige ouders daarentegen wil ze optimaliseren door de beschikbaarheid van een ‘ouder-tolk’ en door de aanwezigheid van een gemeentelijke ‘brugfiguur’ bij de schoolpoortcontacten. De school is er echter nog niet aan toe om systematisch de kwaliteit en de organisatie van haar talenbeleid te evalueren. De schoolleider stuurt aan op reflectie daaromtrent binnen de werkgroepen en heeft de herziene eindtermen Nederlands samen met het nieuwe leerplan al onder de aandacht gebracht.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De systematische themavoorbereiding geënt op het 'ontwikkelingsplan' met vermelding van kleuterspecifieke aandachtspunten, van dominante ontwikkelingsaspecten /leerplandoelen, met specifieke leerinhouden, en met kansen voor een breed onderwijsleeraanbod.
- De projectmatige uitwerking van thema's die meerdere intelligenties beogen en de functionele verrijking van de speelwerkplekken.
- De aandacht voor verschillende domeinen van Nederlands en wereldoriëntatie.
- De gerichtheid op het exploreren en experimenteren en op het organiseren van huishoudelijke activiteiten.
- Het overleg en de overgangsinitiatieven met het eerste leerjaar en de medewerking van ouders en grootouders aan het klasgebeuren.
- De bereidheid van het team om gezamenlijk een antwoord te zoeken op de schoolspecifieke instroom die gekenmerkt is door een toename van Nederlandsonkundigen.
- De inspanning om door netwerking en door het GOK-beleid de betrokkenheid en de participatie van Nederlandsonkundige ouders te stimuleren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De pedagogisch-didactische aanpak van de meeste leraren om het welbevinden van de kinderen te stimuleren en de betrokkenheid te verhogen door uitdagende opdrachten en de verrijking van de speelwerkplekken.
- De uitbouw van de zorgstructuur op schoolniveau en de procedure om het GOK-beleid vulling te geven en de vooropgestelde GOK-doelen te realiseren.
- De procedure om de ontwikkeling van de kinderen te volgen en om de specifieke behoeften handelingsgericht te benaderen.
- Sommige doelgerichte zorgverbredende initiatieven om de taalvaardigheid en een gave sociaal-emotionele ontwikkeling te bevorderen.
- De inspanning van leraren om de ontwikkeling van kinderen te observeren en de gewoonte om ervaringssituaties en de activiteiten van de kinderen te evalueren.

Wat betreft het algemeen beleid

- De functionele schoolorganisatie die een ordelijk schoolklimaat beoogt, en resulteert in een veilige en geborgen leef- en leeromgeving voor de kinderen en de doorgaans collegiale teamsfeer die leidt tot het welbevinden van kinderen en van het personeel.
- Een school in ontwikkeling gestimuleerd door een groeiende beleidsdynamiek.
- De inzet en de betrokkenheid van de meeste teamleden die de realisatie van diverse initiatieven op school- en klasniveau mogelijk maken.
- De veranderingsbereidheid van de meeste teamleden en het engagement van teamleden binnen de scholengemeenschap.
- De uitbouw van de kwaliteitszorg waarbij de analyse van de resultaten aanleiding geeft tot teamreflectie en tot borgings- of bijsturingsacties.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- Het onderwijsleeraanbod over de thema's heen meer systematisch bewaken vanuit de leerplannen om een zicht te krijgen op een evenwichtig onderwijsleeraanbod.
- Over de klassen heen het onderwijsleeraanbod sterker graderen; meer bepaald de inhoud van de thema's en van de streefwoordschat.
- Didactische vervroeging voorkomen.
- Zorgen voor een meer evenwichtig aanbod van taalactiviteiten door poppenspel, dramatiseren en articulatiespelletjes meer intentioneel aan bod te laten komen.
- De verteltassen en de aangewende onderwijsleerpakketten meer richten op het lopende thema, differentiatie brengen in de streefwoordschat en die in de diverse taalactiviteiten meer expliciet beogen.
- Breuklijnen voorkomen en wegwerken in het aanbod, in de voorstelling en in het gebruik van de referentiekaders voor tijd en meer aandacht besteden aan het verwerven van het dagelijkse tijdsbesef.
- De belevende waarneming en het contact met de realiteit meer aangrijpen als uitgangspunt voor de uitwerking van de thema's.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De beeldvorming van het individuele kind vooral ten aanzien van de taalontwikkeling verrijken door het gebruik van specifiek screeningsmateriaal.
- Op klasniveau de observaties meer enten op de geformuleerde kortetermijndoelen.
- De zorgverbredende interventies door de titularis meer doelgericht en doeltreffend aanpakken.
- Sommige klassen meer aanpassen aan het ontwikkelingsniveau van de groep en het aanbod van ontwikkelingsmateriaal bewaken naar functionaliteit en hygiëne.

Wat betreft het algemeen beleid

- De doeltreffendheid van het schoolbeleid optimaliseren door een systematische, doelgerichte opvolging op de klasvloer.
- Verder werk maken van de concretisering en evaluatie van het schoolspecifieke talenbeleid.
- Het formele overleg verhogen om een continu, gegradeerd en gevarieerd onderwijsleeraanbod te verzekeren.
- De gelijkgerichtheid en de deskundigheid van het team verhogen door vestigingsplaatsoverschrijdend kansen te creëren om te leren van en met elkaar in doen en in denken.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Martin Descheemaeker

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Lieve Poppe